

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ไฟฟ้าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต ต่อระบบเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วโลก และการประกอบกิจกรรมต่างๆ การผลิตพลังงานไฟฟ้าให้พอเพียงกับความต้องการใช้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในแต่ละปีประเทศไทยได้สูญเสียเงินตราต่างประเทศจำนวนมากในการจัดหาเชื้อเพลิง และพลังงานมาใช้ในการผลิตไฟฟ้า แม้ว่าได้พยายามลดสัดส่วน การพึ่งพาพลังงาน จากต่างประเทศลงแล้ว แต่สัดส่วนดังกล่าวยังอยู่ในอัตราที่สูง ดังนั้น การประหยัดไฟฟ้ายังคงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นที่ทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นกิจการธุรกิจระดับต่างๆ หรือผู้ใช้ไฟฟ้าตามบ้านเรือนทั่วไป และเป็นปัจจัยที่ทำให้โลกมีการพัฒนา ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่มีความเป็นสากล ซึ่งปัจจัยที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้า คือ น้ำมันปิโตรเลียม และพลังงานอื่น ๆ ประเทศที่กำลังพัฒนา มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแน่นอนความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าก็จะต้องมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วตามไปด้วย ดังนั้นสิ่งที่รัฐบาลต้องคำนึงถึงอย่างมาก คือ จะต้องหาแหล่งพลังงานและแหล่งเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ที่มั่นคง ที่สามารถนำมาผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้าให้กับประชาชนได้ใช้ ดังนั้นในทุกประเทศจึงต้องมีการแข่งขันกันจัดหาแหล่งพลังงาน และแหล่งเชื้อเพลิงที่นำมาผลิตไฟฟ้าอย่างเสถียรไม่ได้

ดังนั้นในวันที่ 1 มิถุนายน 2548 ฯ พณ ฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้รวมพลังคนไทย ปิดไฟช่วยชาติ เพื่อจุดประกายคนไทยให้คนไทยร่วมกันประหยัดพลังงานอย่างจริงจัง และในช่วงที่มีการรณรงค์การประหยัดไฟฟ้านั้นก็รวบรวมข้อมูลสถิติการใช้ไฟฟ้า โดยการเชิญชวนคนไทยใน 76 จังหวัด พร้อมใจกันลดการใช้พลังงานด้วยการปิดไฟทุกบ้านอย่างน้อย 1 ดวง พร้อมกันในเวลา 20.45 นาฬิกา เป็นเวลา 5 นาที โดยมีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์เพื่อให้เห็นกราฟแสดงปริมาณการใช้ไฟฟ้าที่ลดลง การจัดกิจกรรมนี้เป็นจุดประกายคนไทยให้ร่วมใจประหยัดพลังงานไฟฟ้าอย่างถูกวิธี ก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าเป็นไปอย่างถูกวิธีและเป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้สามารถควบคุมการใช้ไฟฟ้าให้เป็นไปตามแผนการอนุรักษ์พลังงาน และยังสอดคล้องกับนโยบายการประหยัดไฟฟ้าโดยรวม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ทุกครัวเรือนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการช่วยชาติประหยัดไฟฟ้า มีแนวทางในการประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน และมีการประหยัดพลังงาน และการเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าได้อย่างถูกวิธีต่อไป

การใช้ไฟฟ้าในบ้านเรือนนั้น ส่วนใหญ่จะใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ซึ่งการประเมินศักยภาพในการประหยัดไฟฟ้า ปรากฏว่า ในส่วนของบ้านเรือนเป็นส่วนที่สามารถ

ลดค่าใช้จ่ายกระแสไฟฟ้าลงได้อีกมาก เพราะในปัจจุบันการใช้ไฟฟ้าเป็นไปอย่างสิ้นเปลือง ด้วยความจ้เท้าไม่ถึงการณ์ เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน ตลอดจนวิธีการใช้ที่ถูกต้อง

กระทรวงพลังงานและสำนักนโยบายและแผนพลังงานแห่งชาติ ได้นำโครงการรณรงค์ประหยัดไฟค่าไร 2 ต่อระยะที่ 2 ให้ประชาชนลดการใช้พลังงาน กำหนดระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี ในช่วงเดือนมิถุนายน 2547 ถึงเดือนพฤษภาคม 2548 มาดำเนินการร่วมกันระหว่าง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ครั้งนั้นมาจากโครงการประหยัดไฟค่าไร 2 ต่อ ระยะที่ 1 นั้นประเทศประหยัดไฟฟ้าได้ 3,600 ล้านหน่วย คิดเป็นเงิน 9,089.86 ล้านบาท และมีการคาดการณ์ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของประเทศในปี 2547 จะอยู่ในระดับ 126811 ล้านหน่วย และมีการใช้ไฟฟ้าสูงสุด อยู่ที่ระดับ 19,600 เมกะวัตต์ โดยสาเหตุหลักมาจากอากาศที่ร้อนขึ้น และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการใช้ไฟฟ้าสูงเพราะมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากห้างสรรพสินค้า และโรงแรมที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ทั้งนี้เป็นเพราะจังหวัดพิษณุโลกมีความยาวนานทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอันเลื่องชื่อ เป็นศูนย์กลางการศึกษา และส่วนราชการที่สำคัญ ประกอบกับจังหวัดพิษณุโลกเป็นเส้นทางผ่านสู่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยเหตุนี้จึงมีบุคลากรของทางราชการ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางผ่าน และเวียนมาเยี่ยมอยู่เสมอ ส่งผลให้เศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว บ้านพัก และโรงแรมเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งความเจริญก้าวหน้านี้ส่งผลถึงการใช้พลังงานไฟฟ้าของจังหวัดสูงขึ้นมากด้วย

จังหวัดพิษณุโลกมีโรงแรม และรีสอร์ทอยู่มากมาย เช่น โรงแรมราชพฤกษ์ โรงแรมทิวลิปแลนด์ โรงแรมไพลิน โรงแรมลาฟาโลมา โรงแรมแกรนด์รีเวอร์วิว โรงแรมเทพนคร โรงแรมโกลด์เด็นแกรนด์ โรงแรมน่านเจ้า โรงแรมอมรินทร์นคร และโรงแรมอมรินทร์ลาภูนเป็นต้น และยังมีห้องพักประเภทรายวันอีกมากมาย ที่เกิดขึ้นในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งในแต่ละโรงแรมก็จะมีแขกทั้งในประเทศ และต่างประเทศเข้ามาใช้บริการจำนวนมาก ทั้งในด้านการเข้าพัก การจัดเลี้ยงสัมมนา การฝึกอบรม เป็นต้น

ดังนั้นการให้บริการธุรกิจโรงแรมซึ่งเป็นการให้บริการในด้านห้องพัก ห้องอาหาร ห้องออกกำลังกาย สระว่ายน้ำ และล็อบบี้บาร์ ซึ่งในการให้บริการเหล่านั้นจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย แต่ในสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้นก็ต้องใช้ไฟฟ้าในการอำนวยความสะดวกความสะดวกสบาย ทำให้ค่าใช้จ่ายของโรงแรมสูงสุด คือ ค่าไฟฟ้า ■สอดคล้องกับหนังสือ Environmental Management for Hotels ซึ่งได้สำรวจการใช้พลังงานในส่วนต่าง ๆ ของโรงแรมขนาด 200 - 1,000 ห้องพัก โดยรวบรวมจากโรงแรม 100 แห่งทั่วโลก พบว่ามีการใช้ไฟฟ้า

ร้อยละ 65 พลังงานน้ำร้อยละ 15 น้ำมันอื่น ๆ ร้อยละ 7 เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการโครงการ
ไบโอดีเซล, 2543 : 13)

โรงแรมอมรินทร์ลาгуน เป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว ตั้งอยู่ที่ 52 / 299 ถนนพระองค์ขาว
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นโรงแรมขนาด 300 ห้องพัก และมีการให้บริการห้องออก
กำลังกาย สระว่ายน้ำ ล็อบบี้บาร์ ห้องอาหาร และห้องประชุม จึงเป็นโรงแรมแห่งหนึ่งที่มีผู้เข้า
มาใช้บริการจำนวนมากส่งผลให้ค่าใช้จ่ายสูง และค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุดคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าไฟฟ้า
ทำให้ผู้วิจัยซึ่งขณะนั้นได้ทำงานอยู่ในฝ่ายเลขานุการได้เห็นถึงความสำคัญในการประหยัดไฟฟ้า
เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายให้กับโรงแรมอมรินทร์ลาгуน จึงได้คิดการพัฒนารูปแบบการประหยัด
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าไฟฟ้าให้กับโรงแรม และกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการประหยัด
ค่าไฟฟ้าต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการดำเนินงานการใช้ไฟฟ้าของโรงแรมอมรินทร์ลาгуน จังหวัด
พิษณุโลก ในไตรมาสที่ 3 คือเดือน กรกฎาคม ถึง เดือน กันยายน 2547
2. เพื่อประเมินผลการพัฒนารูปแบบการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้าของ
โรงแรมอมรินทร์ลาгуน จังหวัดพิษณุโลกในไตรมาสที่ 4 คือเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม 2547
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของโรงแรมอมรินทร์ลาгуน จังหวัด
พิษณุโลก

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตด้านเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาบริบทการดำเนินงานด้านการใช้ไฟฟ้าของโรงแรม
อมรินทร์ลาгуน จังหวัดพิษณุโลก ในไตรมาสที่ 3 คือ เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2547
ตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาูปแบบการประหยัดไฟฟ้าของโรงแรมอมรินทร์ลาгуน
จังหวัดพิษณุโลก ในไตรมาสที่ 4 คือเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม 2547 ใน 2 ด้าน ดังนี้
  1. ด้านการรณรงค์การประหยัดไฟฟ้า
    - 1.1 สร้างจิตสำนึกของพนักงาน ในการอนุรักษ์ไฟฟ้า
    - 1.2 ปรับเปลี่ยนแนวความคิด พฤติกรรม และการดำเนินการ
  2. การตรวจสอบ ปรับปรุงและบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า
    - 2.1 การตรวจสอบเกี่ยวกับไฟฟ้า
    - 2.2 การปรับปรุงระบบควบคุมการใช้ไฟฟ้า
    - 2.3 การบำรุงรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้า

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาไว้ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การใช้ไฟฟ้าของโรงแรมอมรินทร์ลาگون จังหวัดพิษณุโลกในช่วงไตรมาสที่ 3 คือเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน 2547 ก่อนเข้าสู่แผนการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้า ในไตรมาสที่ 4 คือ เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม 2547

ตอนที่ 2 เป็นการออกภาคสนามตามยุทธศาสตร์การประหยัดไฟฟ้าในไตรมาสที่ 4 คือ เดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม 2547 โดยร่วมกันรณรงค์การประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้า ตรวจสอบ ปรับปรุงและบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า

3. ตัวแปรของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรของการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้าของโรงแรมอมรินทร์ลาگون จังหวัดพิษณุโลกดังนี้

3.1 การรณรงค์การประหยัดไฟฟ้า

3.2 การตรวจสอบ ปรับปรุงและบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการประหยัดไฟฟ้าของโรงแรม
2. พนักงานมีจิตสำนึก และมีวินัยในการประหยัดไฟฟ้า
3. รู้จักการนำพลังงานทดแทนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าไฟฟาลดลงตามยุทธศาสตร์การประหยัดไฟฟ้า

นิยามศัพท์เฉพาะ

ไฟฟ้า หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายไฟฟ้าที่ใช้อยู่ในโรงแรมอมรินทร์ลาگون ในไตรมาสที่ 3 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี 2547

บริบท หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับค่าไฟฟ้าของโรงแรมอมรินทร์ลาگونในไตรมาสที่ 3 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี 2547

การอนุรักษ์พลังงาน หมายถึง การดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของพนักงานโรงแรมอมรินทร์ประหยัดพลังงานไฟฟ้าในไตรมาสที่ 4

รูปแบบการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้า หมายถึง ยุทธศาสตร์ที่ผู้วิจัยกำหนดในการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้า ใน 2 ด้านคือ ด้านการรณรงค์ประหยัดค่าไฟฟ้า และด้านการตรวจสอบ ปรับปรุงและบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า

พลังงานทดแทน หมายถึง การนำพลังงานแสงอาทิตย์มาทดแทนพลังงานไฟฟ้า และการใช้สีโทนอ่อนมาสะท้อนกับแสงภายในอาคาร

แผนการประหยัดพลังงานไฟฟ้า หมายถึง การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การประหยัดพลังงานในไตรมาสที่ 4 ปี 2547

การรณรงค์ประหยัดพลังงาน หมายถึง การสร้างจิตสำนึก การประชุมเพื่อเผยแพร่การประหยัดพลังงาน การระดมความคิดในการประหยัดพลังงาน และ นำเสนอความก้าวหน้าในการประหยัดพลังงาน

การตรวจสอบ ปรับปรุงและบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า หมายถึง การปรับปรุงอาคารเพื่อการประหยัดพลังงาน การติดตั้งอุปกรณ์ประหยัดพลังงาน และตรวจสอบเครื่องใช้ไฟฟ้าในโรงแรม

ไตรมาสที่ 3 หมายถึง ช่วงเดือนกรกฎาคม สิงหาคม และ กันยายน พ.ศ. 2547 ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าของโรงแรมอมรินทร์ลา구나

ไตรมาสที่ 4 หมายถึง ช่วงเดือนตุลาคม พฤศจิกายน และเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ไฟฟ้าในโรงแรมอมรินทร์ลา구나

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Pibulsongkram Rajabhat University